

המגבלות של כיפת ברזל

ד"ר עודד עמיחי, הארץ, 19.08.2014

"כיפת ברזל" היתה כוכבת מבצע "צוק איתן". לפי הפרסומים בתקשורת, היא הצליחה לבצע 587 יירוטים, והחטיאה 116 פעמים – כלומר השיגה 83 אחוזי הצלחה. לכאורה, מדובר בהצלחה טכנולוגית מרשימה, שהעניקה שקט וביטחון לרבים מתושבי המדינה.

ואולם, האם זו אכן הצלחה גדולה כל כך? האם היא שינתה את יחסי הכוחות? האם היא הסירה את איום הרקטות והפצמ"רים? האם היא העניקה שקט וביטחון לתושבי הדרום עד בואך גוש דן וצפונה? האם היא העניקה לממשלה את הגמישות המדינית לה ציפתה?

אחוזי היירוט של "כיפת ברזל" מציינים את מספר היירוטים המוצלחים מתוך מספר ניסיונות היירוט. אלה חשבונות שצריכים לעניין את מהנדסי הפיתוח. מה שצריך לעניין את הממשלה, את מערכת הביטחון ואת הציבור הרחב הוא כמה איומים יורטו מתוך סך כל האיומים ששוגרו.

כמה רקטות באמת יירטה כיפת ברזל

במהלך המבצע שוגרו אל ישראל 3,356 רקטות, שמתוכן 119 נפלו ברצועת עזה. מתוך 3,237 שהגיעו לשטח ישראל, 587 יורטו על פי הפרסומים. כלומר, למעשה יורטו רק כ-18% מהרקטות שהגיעו לשטח ישראל. בנוסף, נורו אל יישובי עוטף עזה בעת המבצע כ-700 פצמ"רים, שנגדן אין כיום הגנה. אם מוסיפים לכך גם את כ-500 הרקטות והפצמ"רים (ביחס משוער של 1:1) שנורו על יישובי עוטף עזה בשבועיים שלפני המבצע – יורדים אחוזי היירוט של הרקטות לכ-15%, מבלי לספור את ירי הפצמ"רים, המהווה כ-17% מכלל הירי על ישראל.

כלומר, מדובר למעשה בהצלחה מוגבלת, שתרמה בעיקר להעלאת המורל. את החמאס היא לא הרתיעה. במשך יותר מחודש חיו שלושה מיליון בני אדם בצל הרקטות והפצמ"רים, 70% מתושבי עוטף עזה פינו את בתיהם, התיירות שותקה, נתב"ג יצא מכלל פעולה לכמה ימים וגם בתל אביב היו בתי הקפה והמסעדות שוממים למחצה.

צריך לזכור עוד, שבניגוד למבצעים קודמים, חיל האוויר התקשה לאתר משגרים ארוכי טווח, ושכמו במבצעים קודמים הוא לא נתקל באש נ"מ. מצב זה לא יימשך לנצח. לחיזבאללה כבר יש נשק נ"מ, ולחמאס יהיה.

המגבלות של "כיפת ברזל", שנחשפו במבצע "צוק איתן", היו ידועות והתרענו עליהן מראש. בעימות הנוכחי שוגרו בממוצע כ-115 רקטות ליום. בעימות עתידי, שבו על פי הערכת אמ"ן ישוגרו כאלף רקטות ליום, מערכות ההגנה יקרוסו כלכלית בתוך ימים ספורים, וישראל תישאר חשופה לירי בליסטי. בעימות עתידי עלול האויב להשתמש ברקטות מדויקות מסוג אף-110 או אף-600 בעלות טווח של כ-250 ק"מ, ראשי קרב של חצי טונה ודיוק פגיעה של 30 מטר. אלה יביאו לשיתוק אתרים אסטרטגיים.

בנוסף, "כיפת ברזל" לא מיירטת פצמ"רים ולא מגינה על יישובי עוטף עזה. שטח ההגנה הקטן שלה מחייב הצבת סוללה להגנת כל יישוב. הצורך במספר רב של סוללות והעלות הגבוהה של כל יירוט יוצרים מצב של מחסור מתמיד.

הוספת מערכות לייזר מסוג "סקייגארד" למערך ההגנה הרב-שכבתי היא הפתרון שובר השוויון.

למערכות הלייזר יש שלושה יתרונות בולטים: הן מסוגלות ליירט גם פצמ"רים וגם רקטות

הנורות על יישובי עוטף עזה, ועלות היירוט באמצעותן שוליות – 2,000 דולר בממוצע לכל יירוט.

רצועת עזה במיוחד, בגלל רוחבה הממוצע – 7 ק"מ – מצויה כולה בטווח היירוט האפקטיבי של הסקייגארד. מזג האוויר בדרום נוח לפעולת הלייזר. שמונה מערכות לייזר כאלה יכולות לחסום כל ירי מהרצועה, שכן הן מסוגלות ליירט את כל הרקטות והפצמ"רים בהמראה, מתחת לתקרת העננים, לא משנה לאן הם נורים. לא צריך להגן על כל יישוב בנפרד. החיים יימשכו כסדרם.

למערכת הסקייגארד לא משנה מאיזה מרחק שוגרו האיומים. אין גם צורך לבצע סלקציה בבחירת המטרות (למרות שהיא יכולה לעשות זאת ביתר דיוק). הסקייגארד תיירט את כולן. את סוללות "כיפת ברזל" ומערכות היירוט האחרות ניתן יהיה להסב לצפון, ולהגנת גוש דן והאתרים האסטרטגיים.

מערכות הסקייגארד היו מוכנות לייצור כבר לפני כעשור. הן נגנזו ללא שום בדיקה ושיקול דעת, בטענה השקרית, שהמקדמים אותה פועלים מתוך מניעים אינטרסנטיים. כנראה שנוח יותר להכפיש את אלה שמקדישים מזמנם ומניסיונם בהתנדבות למען ביטחון המדינה, במקום לענות על השאלות הקשות שאנו מציבים.

הזמן אozל. אסור למדינת ישראל להגיע לעימות נוסף, חמור יותר, ללא הגנה אמיתית מפני רקטות ופצמ"רים.

הכותב הוא יו"ר עמותת "מגן לעורף"

למאמר בהארץ: <http://www.haaretz.co.il/opinions/premium-1.2410066>